

Коженівський Т.
студент II курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: викладач кафедри
цивільного права і процесу ТНЕУ
Паращук Л.Г.

ПОРУКА ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

На сьогоднішній час порука входить до найпоширеніших способів забезпечення виконання правового зобов'язання та залишається одним із багатьох найефективніших та найдавніших інститутів у цивільному праві. Найбільша необхідність в ній виникає при укладенні кредитного договору, де однією із сторін є банк, для максимального забезпечення його виконання.

Поруку можна розглядати в двох аспектах: як спосіб забезпечення зобов'язання, що має зобов'язальний та договірний характер, тому на правовідносини поруки поширюється дія загальних положень про зобов'язання та договори (розділи перший та другий книги п'ятої ЦК України) [1].

Порука є досить дієвим способом для підвищення ефективності виконання зобов'язань, оскільки, відповідно до законодавства України, поручитель гарантує кредиторі боржника виконання зобов'язання у повному обсязі або в певній частині. Договір поруки укладається у письмовій формі, порушення якої тягне за собою недійсність договору. Закон встановлює відповідальність поручителя при невиконанні зобов'язання, за якою боржник і поручитель виступають солідарними боржниками, якщо інше не встановлено договором.

Відповідно ст. 553 ЦК України порука – це договір, за яким поручитель зобов'язується перед кредитором боржника за виконання ним свого обов'язку [4]. Аналізуючи вищесказане, очевидно, що договір – це єдина умова для виникнення поруки. Одностороннє зобов'язання особи відповідати за порушення боржником умов договору не буде визнане як підстава виникнення поруки, оскільки, наприклад, такі документи, як довідки про платоспроможність боржника, рекомендаційні листи, характеристики тощо, не мають значення поруки. Тому такий правочин як порука, що виникає для досягнення консенсусу між боржником і кредитором, є двостороннім, і не характеризується створенням чи припиненням прав та обов'язків боржника.

Крім договору поруки також існує договір про надання поручительських послуг, в якому дві сторони – боржник та поручитель, домовляються про те, що останній ручається за виконання зобов'язання [2]. Відносини між поручителем і боржником можуть носити не тільки цивільно-правовий характер, але й сімейний, трудовий тощо.

Договір поруки відносять до консенсуальних і безоплатних, а обов'язок поручителя – строковим. Розуміння договору поруки як оплатного є помилковим, відповідно до неправильного розуміння кола учасників договору, до якого відносяться кредитор і поручитель, за яким останній зобов'язаний лише виконати домовленість замість боржника, без будь-яких інших дій з боку позичальника. Проте договір про надання поручительських послуг має обернену характеристику. У цій ситуації поручитель уже має право на оплату відповідно ст. 558 ЦК України. Тому потрібно знати, що договір поруки є безвідплатним, а послуги поручителя – відплатні [3].

Щодо змісту зобов'язання за договором поруки, законодавець зрівнює зобов'язання поручителя та боржника. Тобто суть зобов'язання поручителя і боржника за основним договором є тотожною: поручитель відповідає перед кредитором у такому ж обсязі, як і сам боржник. Наприклад, у грошовому зобов'язанні поручитель відповідає за оплату основного боргу. Тому, відповідаючи за грошове зобов'язання, поручитель буде змушений його виконати, якщо, звісно, його не виконає боржник [1].

Відповідно до ч. 1 ст. 553 ЦК України поручитель змушений здійснити зобов'язання замість основного боржника лише за умови, коли останній його не виконав або виконав неналежним чином. Проте також потрібно враховувати наявні юридичні факти, що можуть звільнити боржника і поручителя від відповідальності (неустойки). Цими юридичними факторами можуть виступати певні обставини, за яких боржник не міг об'єктивно виконати своє зобов'язання.

Ч. 2 ст. 553 ЦК України передбачає виконання зобов'язання частково або у повному обсязі. Порука у повному обсязі характеризується загальним обов'язком поручителя не тільки виконання самого зобов'язання, але й відшкодування збитків, завданих кредитором при порушенні зобов'язання (неустойки), при зазначенні цих умов в договорі. Часткова ж порука застосовується тоді, коли поручитель зобов'язується відшкодувати лише певну суму (частину) від усього боргу.

Отже, порука є одним з найефективніших способів забезпечення зобов'язань, що базується на обов'язку поручителя перед кредитором нести відповідальність за порушення боржником своїх зобов'язань.

Список використаних джерел

1. Науково-практичний коментар до статті 553 Цивільного кодексу України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/KK000544> (дата звернення: 23.03.2020).
2. Домошенко С. Порука як засіб забезпечення виконання зобов'язань. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/DG060799> (дата звернення: 23.03.2020).
3. Майоренко М. Порука та гарантія: правові аспекти. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-hozyajstvennye-operacii-9-poruchitelstvo-i-garantiya-pravovye-aspekty> (дата звернення: 23.03.2020).
4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 13.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 23.03.2020).

Коконєва І.

*студентка І курсу магістратури
юридичного факультету*

*Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент
кафедри безпеки, правоохоронної діяльності
та фінансових розслідувань ТНЕУ*

Зайцева-Калаур І.В.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО РОЗГЛЯДУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

В нинішньому світі інформація стає все більш важливою цінністю, а провідною галуззю діяльності – індустрія отримання, обробки і захисту інформації, куди з кожним роком вкладають все більш значні капітали. Вже найближчим часом політичну й економічну роль окремих держав на світовій арені будуть визначати саме розвиток інформаційної сфери та рівень інформаційної безпеки.

Розгляд інформаційної безпеки з позиції системного підходу дозволяє виділити чотири групи інформаційно-технологічних небезпек для суспільства і держави, зумовлених досягненнями науково-технічного прогресу [1, с. 51].

До першої групи варто віднести інтенсивний розвиток нового вигляду зброї – інформаційної, що здатна ефективно впливати на інформаційно-технологічну інфраструктуру держави та психіку людей.

Друга група пов'язана з новим виглядом соціальних злочинів, який націлений на використання досягнень сучасних інформаційних технологій: комп'ютерне хуліганство (впровадження «вірусів»); незаконне копіювання технологічних рішень, махінації з